

Προς νέα σύρραξη στην Ουκρανία;

Του Βασίλη Μορέλλα

Στις 25 Νοέμβρη η FSB, οι ρωσικές μυστικές υπηρεσίες που έχουν και καθήκοντα συνοροφυλάκων, εμβόλισαν, άνοιξαν πυρ και τελικά κατέλαβαν τρία ουκρανικά πολεμικά που κατευθύνονταν από την Οδησό προς τη Μαριούπολη, στην Αζοφική θάλασσα, μέσω των Στενών του Κερτς. Είκοσι τέσσερις Ουκρανοί στρατιώτες αιχμαλωτίστηκαν και μεταφέρθηκαν στη Μόσχα, όπου θα δικαστούν για «παραβίαση των ρωσικών συνόρων». Στην πραγματικότητα, με αυτό το θερμό επεισόδιο η Ρωσία υπενθυμίζει ποιος κάνει κουμάντο στην περιοχή τα τελευταία τέσσερα χρόνια.

Η Ρωσία

Για τις θαλάσσιες μεταφορές, μέχρι πρότινος εφαρμοζόταν μια συνθήκη που είχαν υπογράψει οι δυο εμπόλεμες χώρες το 2003. Η συνθήκη επέτρεπε την ελεύθερη διέλευση ρωσικών και ουκρανικών πλοίων από τα Στενά. Όμως μετά την κατάκτηση της Κριμαίας το 2014, η Ρωσία προσπαθεί να αποκόψει από τη Μαύρη θάλασσα τα ουκρανικά λιμάνια που βρίσκονται στην Αζοφική θάλασσα, όπως η Μαριούπολη και το Μπερντιάνσκ. Αυτό γινόταν με πολυήμερες καθυστερήσεις «για έλεγχο» στα ουκρανικά εμπορικά φορτία που διέρχονταν από τα Στενά του Κερτς με μεγάλες επιπτώσεις στην ουκρανική οικονομία, αφού π.χ. από τη Μαριούπολη εξάγεται το 25% των ουκρανικών μεταλλευμάτων. Τώρα φαίνεται ότι η θηλιά σφίγγει κι άλλο. Εννιά μέρες μετά την επίθεση στα τρία πολεμικά, η Ρωσία διατεινόταν ότι ξανάνοιξε τα Στενά, αλλά οι «έλεγχοι» που επιβάλλει είναι τέτοιοι, ώστε στις 7 Δεκέμβρη το ουκρανικό υπουργείο Άμυνας κατήγγειλε ότι έχει δημιουργηθεί ουρά 140 πλοίων, που περιμένουν να περάσουν για μέρες από και

προς την Αζοφική θάλασσα.

Όλα αυτά τα χρόνια, ο πόλεμος εξακολουθεί στην περιοχή του Ντονμπάς, στην ανατολική Ουκρανία, αν και με μειωμένη ένταση. Κάθε τόσο οι δύο πλευρές αναλαμβάνουν στρατιωτικές επιχειρήσεις η μια εναντίον της άλλης, με βομβαρδισμούς, μυστικές επιχειρήσεις, μικρές εισβολές κ.λπ. Πρόκειται για μια περιοχή με πληθυσμό γύρω στα έξι εκατομμύρια και σημαντικές βιομηχανίες, που ελέγχεται από τα ρωσικά στρατεύματα και τις αποσχιστικές πολιτοφυλακές που αυτά εξοπλίζουν. Ο πόλεμος έχει επιφέρει ως τώρα περίπου 10.000 νεκρούς, περισσότερους τραυματίες και δύο εκατομμύρια πρόσφυγες. Η στάση της Ρωσίας δείχνει ότι δεν μπορεί να αρκεστεί στην προσάρτηση της Κριμαίας. Είτε επιδιώκει το οικονομικό σαμποτάζ της Ουκρανίας είτε απαντά «απλώς» στη δυτική στήριξη προς την Ουκρανία είτε σχεδιάζει την οριστική νίκη στο Ντονμπάς και νέα εδαφική επέκταση, όλες οι εκδοχές παραπέμπουν σε νέα κλιμάκωση της σύγκρουσης τα επόμενα χρόνια – παρόλο που το τρέχον επεισόδιο φαίνεται μεμονωμένο και όχι κρίσιμο.

Η Ουκρανία

Από τη μεριά της, η Ουκρανία δεν μπορεί να κάνει πολλά

πράγματα μόνη της απέναντι στη πυρηνοκίνητη «αρκούδα». Οι απειλές του υπουργού Άμυνας για στρατιωτική ναυτική αποστολή στα Στενά αν δεν αρθεί ο άτυπος ρωσικός αποκλεισμός, πιθανά θα μείνουν απειλές. Αλλά αν, μία στις δέκα, υλοποιηθούν έστω για εσωτερική κατανάλωση, η κατάσταση θα ξεφύγει από τον έλεγχο. Πέραν τούτου, το σίγουρο είναι ότι η ρωσική επιθετικότητα προσφέρει συνεχώς την πρωτοβουλία κινήσεων στους ακροδεξιούς κυβερνήτες της Ουκρανίας. Ο δίκαιος φόβος του κόσμου για έναν νέο πόλεμο βρίσκει εύκολο καταφύγιο στον εθνικισμό. Είναι η βασική αιτία που η κυβέρνηση συνεργάζεται με νεοναζί, στηρίζει ακροδεξιές παραστρατιωτικές πολιτοφυλακές για να πολεμούν στο Ντονμπάς και βέβαια εμπεδώνει τον αυταρχισμό και την καταστολή κατά του «εσωτερικού εχθρού».

Έτσι και κατά το πρόσφατο θερμό επεισόδιο, ο Ουκρανός «ολιγάρχης» και πρόεδρος Ποροσένκο προσπάθησε να το εκμεταλλευτεί πολιτικά, προτείνοντας να κηρυχθεί στρατιωτικός νόμος σε όλη τη χώρα για 60 μέρες, ενώ επίκεινται προεδρικές εκλογές τον ερχόμενο Μάρτη. Η απαγόρευση των πολιτικών συγκεντρώσεων θα τον βόλευε σε μια περίοδο που τα γκάλοπ τον βγάζουν δεύτερο μετά την -επίσης φιλοδυτική- Τιμοσένκο... Ωστόσο, η Βουλή δεν ενέκρινε τον ελιγμό και κήρυξε στρατιωτικό νόμο μόνο στους συνοριακούς νομούς της χώρας (10 από τους συνολικά 27) για 30 μέρες, ώστε να μην επηρεαστεί ιδιαίτερα η προεκλογική περίοδος. Πάντως, ο Ποροσένκο χρησιμοποίησε τον πολεμικό συναγερμό για να αφαιρέσει υποδομές από τις φιλορωσικές εκκλησίες της χώρας. Με στόχο να ανακηρυχθεί σύντομα το αυτοκέφαλο της ουκρανικής Εκκλησίας, κάτι στο οποίο έχει δώσει «πράσινο φως» και ο πατριάρχης Κωνσταντινούπολης Βαρθολομαίος...

Οι Δυτικοί ιμπεριαλιστές

Από τη μεριά τους, οι Δυτικοί ιμπεριαλιστές και σύμμαχοι της Ουκρανίας δεν σχεδιάζουν να ξεκινήσουν πόλεμο με τη Ρωσία για τα μάτια της Ουκρανίας. Η Γερμανία, παρά την καταδίκη της

ρωσικής ενέργειας, ξεκαθάρισε ότι δεν ακυρώνεται επ' ουδενί η «μπίζνα» του αγωγού Nord Stream 2, που θα μεταφέρει ρωσικό φυσικό αέριο στην Ευρώπη παρακάμπτοντας Πολωνία και Ουκρανία. Οι ΗΠΑ, για την ώρα περιορίζονται σε συμβολικές απαντήσεις. Στον απόηχο των γεγονότων, πραγματοποίησαν κατασκοπευτική πτήση πάνω από την Ουκρανία και δήλωσαν ότι ίσως στείλουν στη Μαύρη θάλασσα ένα δικό τους πολεμικό ως βοήθεια. Ωστόσο, μεσοπρόθεσμα, είναι σαφής στόχος η αναβάθμιση της νατοϊκής παρουσίας στα ρωσικά σύνορα. Τους προηγούμενους μήνες, με αφορμή διάφορες υποθέσεις, οι οικονομικές κυρώσεις κατά της Ρωσίας, το κλείσιμο των ρωσικών προξενείων σε Σιάτλ και Σαν Φρανσίσκο, η δικογραφία για 12 Ρώσους πράκτορες που ενεπλάκησαν στις αμερικανικές εκλογές του 2016, η τοποθέτηση αμυντικών βαλλιστικών πυραύλων στη Ρουμανία, τα νατοϊκά αεροπλάνα που αναχαιτίζουν ρωσικά πάνω από τη Μαύρη θάλασσα, η υπόσχεση Τραμπ και Κογκρέσου για παροχή πρόσθετου «φονικού» εξοπλισμού στην Ουκρανία από το νέο έτος, συνιστούσαν τα βήματα της μιας πλευράς προς την κλιμάκωση.

Ρωσικός ιμπεριαλισμός

Από την πλευρά της Ρωσίας, οι 1.500 στρατιώτες στη βάση της στη Μολδαβία, στα δυτικά σύνορα με την Ουκρανία, ο ακαθόριστος αριθμός στρατιωτών στο Ντονμπάς (ίσως 2.000) στα ανατολικά σύνορα, η κατασκευή της γέφυρας που ένωσε την Κριμαία με τη ρωσική ενδοχώρα και το μπλοκάρισμα της ουκρανικής ναυσιπλοΐας, δίνουν αντίστοιχο τόνο. Ο ρωσικός καπιταλισμός, τόσο στην περίπτωση της Ουκρανίας όσο και της Γεωργίας^[1], έχει δείξει «ικανός» για παρακινδυνευμένες ενέργειες (περιφερειακούς πολέμους και προσαρτήσεις), όταν το ΝΑΤΟ επεκτείνεται σε αυτό που θεωρεί εκείνος δική του «γειτονιά».

Αυτή η πολιτική ανήκει στην ίδια κατηγορία με την πολιτική της παλιάς αποικιοκρατίας ή του δόγματος Μονρόε που μετέτρεψε τη Λατινική Αμερική σε «πίσω αυλή» των ΗΠΑ ή του γερμανικού

«ζωτικού χώρου» ή της «εξαγωγής δημοκρατίας» του NATO στη Μέση Ανατολή: πολύ απλά είναι **ιμπεριαλισμός**, επέκταση και με στρατιωτικά μέσα σε τρίτες χώρες που κάθε ιμπεριαλιστής κατατάσσει στη δική του «σφαίρα». Το ότι πολλοί στη λεγόμενη «πατριωτική αριστερά» δεν μπορούν να αναγνωρίσουν το στοιχειώδες, ανταλλάσσοντας την ταξική ανάλυση με την αστική γεωπολιτική και τη ρωσοφιλία, είναι αποκαλυπτικό για το είδος του «μαρξισμού» που πρεσβεύουν...

Στη συνολική εικόνα, η Ρωσία έχει κερδίσει, με παράτολμα μέσα, δύο μάχες στη «γειτονιά» της απέναντι στο NATO, τόσο στην Ουκρανία όσο και στη Γεωργία (όπως εν πολλοίς και στη Συρία). Ποια πλευρά, όμως, έχει περισσότερο δίκιο; Μα φυσικά καμία! Η συντήρηση της έντασης σε αυτές τις περιοχές, οι εκατέρωθεν ορέξεις για νέες επεκτάσεις ή για ρεβάνς, δημιουργούν το πολιτικό και στρατιωτικό υπόβαθρο για το ξέσπασμα μεγαλύτερων πολεμικών κρίσεων στο κοντινό μέλλον. Ειδικά αν η θερμοκρασία του ανταγωνισμού ανέβει με μια νέα κρισιακή υποτροπή διεθνώς. Από τη μεριά τους, όσοι αγωνίζονται ειλικρινά για ειρήνη και κοινωνική δικαιοσύνη, άρα και για την ανατροπή του συστήματος που παράγει τον πόλεμο και την εξαθλίωση, πρέπει να ξεκαθαρίζουν στους εργαζόμενους και το λαό πως όλοι οι ιμπεριαλιστικοί πόλοι **ανεξαιρέτως** είναι το ίδιο ένοχοι και επικίνδυνοι. Ότι δεν διστάζουν να προκαλέσουν ατέλειωτες συμφορές για τα συμφέροντα των «ολιγαρχών» τους. Και ότι στην Ελλάδα οφείλουμε να καταδικάζουμε και να αποπλίζουμε τη δική μας άρχουσα τάξη, όταν συνεργάζεται είτε με το NATO είτε με τη Ρωσία, όταν οργανώνει τις δικές της επεκτατικές εξορμήσεις για τις ΑΟΖ και τα «12 ναυτικά μίλια».

Σημειώσεις:

[1] Στην Γεωργία, μετά τον πόλεμο των δέκα ημερών και των 850 νεκρών το 2008, ο ρωσικός στρατός κατέκτησε το 20% της χώρας. Από τότε η Γεωργία τον καταγγέλλει ότι μετακινεί αυθαίρετα και σιγά-σιγά, κατά λίγες εκατοντάδες μέτρα τη φορά, τα συνοριακά

συρματοπλέγματα των «αυτονομημένων» κρατών-δορυφόρων (Ν. Οσετία, Αμπχαζία) εις βάρος της Γεωργίας...